

Пише
Љубодраг
СТОЈАДИНОВИЋ

Кад се имало – баш се делило, па и расипало. Осамдесетих година “нестало” је више стотина војних станова, само у београдском гарнизону. Деведесетих је формирана комисија која је бауљала по лавиринтима крађе, и нашла само десетак. Све остало покрила је магла. Но, и то није било све. Последња афера са “Цвећаром-2” показује да се скоро ништа није променило.

КУЛТУРА СТАНОВАЊА

Човек гледа у небо да провери нешто. На пример, да ли је сам у универзуму, има ли његово постојање некакав значај. То је филозофија опстанка, порекло мисли о томе да ли негде још неко мисли на нас.

А ипак, живо људско биће склоно је да гледа изнад себе, намерно да уочи неки свод. Не мора то да је небо, могао би да буде некакав плафон изнад живог мислећег створа који се негде склонио. Имати плафон изнад себе, то је већ поуздано осећање, први знак да си заштићен од сила природе. А оне, са своје стране, баш као и неки људи, немају милости.

Шатор је лака преносива кућа, користе је војници како би брзо (на време, по задатку) подигли своје насеље, а онда га склонили и понели са собом. Ништа горе него кад пљушти новембарски дажд, а ти постављаш бушно крило. Ако си баксуз, а изгледа да јеси, капаће ти за врат док спаваш, или мислиш да си задремао. Но, то је кров над главом за војника. Аскетизам се учи, кијамет прати трупе. Ту нема спаса, јер су ово иначе само успомене из једног блатног логоровања на Серти. Одатле се силази у Криволак, највећу војничку пустињу на Балкану.

Али, све то, о шаторима, пољским креветима и осталом, војници ваљда знају. Но, не будите сасвим сигурни. На Овчем пољу, у Македонији, давних седамдесетих, официр са приличним трупним искуством, није умео да се удене у врећу за спавање. Било му први пут, а дилема се односила на редослед улажења у исту (врећу). Дакле, да ли прво глава или напред ноге. Можете замислити, човек је добро закључио да му је мислећи део важнији, те је дао предност њему.

А затим су га извукли, јер је закључио да његов оригинални приступ спречава улазак ваздуха.

Шатор ипак није тако бушни проналазак, како се мисли у нас. На Блиском истоку неки државници живе у пустињским чадорима, окружени пешчаним бескрајем. Па, шта им фали.

Наравно да им не фали ништа. Имају и од камиле и од птице млека. Но да се из туђих пустиња мало вратимо у наш континентални рај. Дакле, све ово би могло да личи на распевану апологију сиротињског становања. Али, уопште није тако.

Пред нама је конкретан проблем: како удомити 15.000 војних бескућника? То више није само питање бриге, багателисања или сиромаштва, него етички колапс. Нека врста наопаког распореда морала и обећања од сламе. Кампови, или шаторска насеља,

или вреће за спавање и наопако улажење, или празна обећања, или квадрати у ваздуху, или показивање исцеђених каса, само су повод за подсећање на професију и њену цену. Цена је отишла у бесцење, и то могу да признају само они који су све туђе поразе доживели као своја понижења. И сада их плаћају сви који су бар мало закаснили да стану у ред.

Мислећи помало о судбинском војничком мучеништву, а у уверењу да то има некаквог смисла, аутор ових редова се није бавио промоцијом пролетерског егалитаризма. А то ће рећи, једнакости у сиромаштву. Само на вежби, сви смо под истим шатором, мада су и тамо разлике драстичне. Но, овде је ваљда реч о заслугама. Кад се имало – баш се делило, па и расипало. Осамдесетих година “нестало” је више стотина војних станова, само у београдском гарнизону.

Деведесетих је формирана комисија која је бауљала по лавиринтима крађе, и нашла само десетак. Све остало покрила је магла. Војсковође које су биле манекени пораза, и будни чувари власти породичне династије, заједно са својим непозданим обожаваоцима, “полуделе” су и пре, а посебно после 5. октобра 2000. за луксузним становама. Свака јавна реч о томе проглашена је “нападом на војску” и уношењем раздора између сиромашне трупе и њених “изузетних генерала”.

Но, и то није било све. Последња афера са “Цвећаром-2” показује да се скоро ништа није променило. Они који верују да су елита, убеђени су “да имају права” на непристојан број квадрата. Ето, имају, па шта, мада нико не зна одакле. Осетљиви су на сваку реч, тврде да тамо, где су сада није претерано добро. Немају мира, угрожен им је спокој, и мисле како је истеривање правде њихова последња мисија.

Нисмо склонили идеји да ти људи буду у центру некаквог медијског погрона. Они су само узели оно што им је понуђено, и то је у складу са финим здравим разумом. Тако да проблем није у њима, они свакако негде морају да буду, посебно ако пре нису имали где, и гледају у свој плафон. Кров над главом, то је то. Што важнија глава, то већи кров.

Шта ће бити са оним високим чиновницима заједничке државе, који су делили станове као карамеле? То је то атавистичко, рекли бисмо примитивно осећање моћи, које се огледа у распарчавању туђег. Војна сиротиња која се не види, остаје сама са својим очајем. Њима министри могу да доделе само обећања. ■

Аутор је коментатор листа “Политика”